

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Pénteken 4. Novemberben 1791

Elegyes Bétsi Hírek.

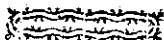
Hat napokig tartott esőzés után éppen ma egy hete, hogy havazni kezdett, és 6 napokig csak nem szüntelen havazván, a' múlt Szeredán meg látgyult az idő, 's megint eseni kezdte. A' leg-lepesebb időt lehet nálunk Bétsben képzelnéi — több 2 hétnél, hogy napfényt nem láttunk. — A' múlt Kedden, u. m. Minden Szentek napján, az Aranygyapjas Rendnek innépe tartatván, a' F. Király Ferencz, Leopold, és Josef fő Hertzegektől, 's más ezen Rendnek jelen lévő Tagjaitól kifirtetvén, dél előtti 11 óraker az Udvari nagy Templomban, egész Udvari pompával jelenék meg a' Sz. Misén, mellyet szolgáltatt vala az itt lévő Pápa Nuntiusa. Ugyan ezen napon dél utáni 7 óraker megint ezen Templomban jelenék meg az egész Ts. K. Udvar. —
Ugyan

Z z z z



Ugyan ezen Sz. Nap dél előtt, az Isteni tisztelet előtt, az az előtt való nap már Gárda Kapitányságába bé-iktattatott Haditármester H. *Eszterházy* Antal, ezen hivataljához való hűségét hitével petsé-lé-meg az Udvarnál. — 6-dikban tartatik a' *Szent István* Keresztes Rendjének innape, melly alkalmato-sággal, a' mint értjük, ezen Rendnek nagy Ke-resztjét nyerik, a' fenn említett H. *Eszterházy* An-tal ő Hertzegségén kívül — az Ország Birája Gróf *Zitsy* Károly, és az Erdélyi fő Kormányozó Gróf *Bánffy* György Ur ő Excellenzijok. — Tsak az Erősektől származnak az Erősek!! A' *Szisztovi* Békesség kötő Magyar Követ G. *Eszterházy* Ferentz, a' H. *Kaunitz* Levele által hivattatván-fel Bétsbe, Hertzeg *Ruspoli* helyébe, a' *Nápolri* F. Udvarhoz Helytartó nagy Követnek küldetik. Ezen Hazánk Olzlop Férfiának édes Attya Gr. *Eszterházy* Miklós Ur Exja-is Követtséget viselt sokáig az Orosz Ud-varnál, és ez alkalmato-sággal esett vala egy *Lubomirtzky* Lengyel Hertzeg Kiss alszozynak esmeret-tségébe; kit annak utánna Hites társú-i is vett vala. — Bizonyoson értyük, hogy Kantzellárius G. *Pálffy* Károly Ur ő Exjának önként le-tett Hivatalját F. Urunk végre el-vállalta légyen; de ki fogjon helyé-be ülni, még tsak gondolkozni sem tudunk rólla, nem hogy bizonyoson tudhatnók. — *Conferentia-lis* Ministerekké tétettek: Gr. *Zinzendorf* és *Kolovráth* Urak. Gr. *Kolovráth* helyébe *Stájer* Orizági Kormányozó Gr. *Stürgk* Ur rendeltetett *Cseh* Orszá-gi Kantzellárius-sá; vagy ha ez (minthogy nagyon beteg) meg találna halni, így a' mostani Udvari Ka-mara Prézesse *Khotek* Ur lenne. — A' F. Királyi Budai Helytartó Tanátsnak eddig vólt All. Prézesse M. *Széchen* Ur a' Magyar Kamara Prézessévé lett; 10 ezer forint esztendei fizetéssel.

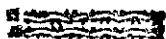
Az Oktob. 20 dikán költ Szeheni Német Ujjiság 82 dik Levelében szóról szóra ezt olvasauk: „*Tal-hatatlan Tudósítások szerint már ő Felsége kegyelme-sen meg-határozta, hogy Szeben ennekutánna is a' Gu-bernium lakó helye légyen.*” — *Lassan* Collega Uram!



Uram! jó lesz talám még egy kissé illendő vára-
kozással lennünk; mert mi még erről semmi bizo-
nyost nem tudunk Bétsben. — A' *Szeben* és egy
Retsindr nevű Oláh falu között lévő úgy nevezett
ifjú Erdőben lévő Körtsmában, Szebentől fél órá-
nyira, a' Körtsmáros Feleségestől, Szolgástól, egy
Városi Polgárral együtt kegyetlenül meg-öletettek
18 dik Oktoberben, és halva találtattanak. — —
Egy szörnyű történeiről is tudósítatunk Erdélyből.
Egy igen nevezetes fő Nemesi Familiából való drá-
ga Uri ember *Vér. László Ur* nyavalyás lévén, meg-
hal nem régiben. Hogy a' körülötte siránkozó igen
áldott Felesége és kedves Gyermekei annál hama-
rébb vigasztaltathassanak, még az nap Koporsóba
és Kriptába záratik a' Test. Elfve felé kiáltozást
hallanak némellyek a' Kripta körül; de nem mer-
vén hozzája nyúlni, más napra marad a' Kriptába
való bé nyulás — a' midőn a' meg holt már a' Ko-
porsóban meg-fordulva, és Karját elrágva holtan
találtatek. Nagy keserőség! ha ez így volt — és
nagy hiba a' F. Királyi Rendelés ellen; melly sze-
rint 48 óra alatt tiltatik a' holtakat el temetni. Mi
így vettük a' Tudósítást — bár ne így volna a' tör-
ténet!

Erdély Ország. — Ezen hathatós Beszédet
mondotta az Erdélyi Itélő Mester *M. Turi László*
Ur, mint második Királyi Biztos, a' maga nagy ér-
telmü Battyának *M. Turi András* Urnak, *N. Felső*
Fejérvármegyei Fő-Ispánná lett bé iktatása' alkala-
matóságával:

„Jó Atyafiakat, egymással való osztozás illet,
nem csak a' külső vagyonokra, hanem a' szívnek
belső érzékenységeire nézve-is, mind jobb, mind
bal szerentséjekben. Ezen Nemes Vármegye' kor-
mányára állított Uri Atyámsiának bé iktatásában
való Biztosi köteletségemen kívül, annak örömében
való osztozásra hívjak engemet, mind a' vérség,
mind egyéb, a' *N. Vármegye' T. 's N. Rendjeivel,*
sőt egész Hazánkal köz tekintetek-is, és nem en-
gedik,



gedik, hogy azon való érzékenységet el-titkol-hassam.

Mint Vér, és Atyafi, méltán részt vehetek egy olyan kedves Uri Atyámfjának meg-tiszteltetésében, kinek Házunkhoz, és különösen hozzám eleitől fog-va gyakorlott szives Izeretete, és atyafiságos indúlattya valamint soha változást nem Izenvedett, ugy más felől részemről is annak hiv viszontaglása mindenkor fel-bonthatatlan vólt, 's fel sem boml-hatik.

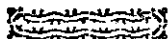
Mint ezen N. Vármegye' Tagjának is, mellyben tudoi-illik két száz elztendők előtt Nemes Magyar Országból az akkori időnek viszontagságai miatt ide által-telepedett Familiámból már heted izig való Eleimnek hamvai nyugosának; a' T. N. Rendek-kei köz örömmek méltó tárgya lehet az, midőn Vár-megyénk' kormányozására nem idegent, nem jöve-vényt, hanem Vármegyénk' kebeléből egy oly ér-deemes Tagot látunk fel-véetni, a' ki Törvényein-kei, és szabadságainkal nem csak esmértes, hanem annak meg-tartásából, vagy fel-forgatásából követ-kező terhünket, vagy boldogságunkat velünk egy-aránt tudja érezni; és a' ki ezen N. Vármegyében leg-alól kezdett hoszszas, és hiv szolgálattyanak jutalmát mái napon elérvén, maga példájával más jó igyekezetű Vármegyénk' Tagjait-is fel-serkenthet, nyomdokának nem minden reménység nélkül lehető követésére.

De közönségesen mint Hazafiait-is ezen N. Vár-megye' Kormányzékének hét elztendei üressége u-tán, mái napon lett törvényes bé-töltése; és előb-beni épségére az által tökéletesen lett visszsa-téle; a' mennyiben Hazánkna a' múlt mostoha idők-ben meg-bomlott állapottyan e' részben is helyre áll-tatni szemléljük, minket méltán meg-örvendeztetet; annyival inkább pedig engemet, — hogy most annak, ujra nagyobb fényvel lett fel-állításában ezen bé-ik-tatásra lett ki-rendelitetem által egyik építő Mes-tere lehetek.

Illet tehát a' mái nap' örömében való részese-
lés engemet, mint Atyafiát, illet, mint ezen N. Vár-
megye' Tagját, illet, mint Hazafiát. De vallyon,
T. N. Rendek! ezen örömnök okai nem magunk
szeretetiből, és magunknak való kedvezésből szár-
maznak é? nem tagadhatom én azt; de más felől
azt merem erősíteni, hogy önnön magunk szerete-
te, és hasznunknak, vagy boldogságunknak keresé-
se nem tsak nem vétkes, sőt ebből folynak min-
den természeti, és Polgári Törvényeink, ebből foly-
nak másokhoz való kötelességeink, és tsak akkor
lehet magunk szeretetünket hibásnak tartani, mikor
az nem valóságos, hanem tsak képzelt jónak vagy
hasznunknak kívánásán épül.

A' Hazafiúság, vagy Hazánk' szeretete, melly-
ben Vármegyénkhez való kötelességünk is bé fog-
laltatik, eleitől fogva minden Népeknél a' Világon
ditséretesnek, és virtusnak esmérteget, melly egy-
kútfőből származván az atyafisággal, nem lehet hát
tilalmas az atyafíúi szeretet - is, vagy rokoninkhoz
való megkülömböztetett indulatunk. Ugyan is ha
a' Polgári Társaságok' eredetére vizsgálva megyünk,
mik voltak azok első felállításokkor egyebek? ha-
nem egy egy Atyától elszaporodott Ház-népek, X
mellyek az-után külön Tartományokra oszolván,
külön Nemzeteket, és Országokat állítottanak ma-
gokból; mi is vihette volna egyéb a' sokaságot e-
lőszőr, egy Embertől való függésre? hanem a'
fíúi engedelemesség, az atyafíúi tisztelet, és hűség;
ez adott kétség kívül előbb a' Népeknök Fejedel-
meket; ez koronázott Királyokat; innét vették a'
Polgári Felsőség, és függés, innét a' Hazafiúság
magok eredeteket.

Boldogok is voltak addig a' Népek, mig Feje-
delmeikben édes Attyokat, és gondviselő Gazdajo-
kat esmerték; ezek is viszontag a' Néppel, miut
magok gyermekeikkel és rokonaikkal, ugy dajkál-
kodtanak: de még most sem érhet különben egy
Ország-is boldogságot, hanem ha a' Nép, Fejedel-
mét, mint jól-tévő édes Attyát, ugy tisztelvén, ahoz
fíúi



fiú bizodalommal es engedelmeiséggel ragaszkodik; ellenben a' Fejedelem is, mint jó Atya, Házának, és gyermekeinek bölcsőtésán törekedvén, semmit nem magáért, hanem a' Hazának, vagy Népek vele köz javáért tselekezik, és minden ditsőséget, Népe' benne való bizodalmának, 's hiv szeretetének meg-nyerésében keresi.

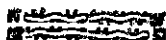
Illyen jó Atyának, és Fejedelemnek Képét találjuk fel mostani ditsőséggel uralkodó Felséges Urunkban, a' ki maga egész kintsét, Népe'nek magához való hiv szeretetében helyhezettvén, és különösen a' Nemes Magyar Nemzetet maga vére'nek esmérvén, mind uralkodásának kezdetével, mind a' közelébb le-folyt Ország-Gyűlésén Hazánkat régi törvényeinek, és szabadságainak meg tartása, és a' mennyiben a' múltt mostoha időkben meg-sértettek volna, azoknak helyre-állítása felől bátorságossá tévén szentséges ígérétét, Királyi Képviselője által le-tett hitével is meg-petsétele, a' minthogy már ennek tellyeségét is, ezen N. Vármegye' körönséges' Gyűlésének rendes, és törvényes egybe-hívásában, és régtől fogva üressen állott Kormányzékének bé-töltésében is örömmel tapasztallunk.

Illy jó Fejedelemmel áldván meg Istenünk Hazánkat, és ennek atyai meg-yelmességéből ezen N. Vármegyében is törvényes, és magunk véru'nk'ből való Elöljárót nyervén magunknak, mint véru'nk'et, és atyánkfiát, ahoz illő szeretettel és tisztelettel fogadjuk; mint Vármegye' Tagjai függünk kormányozásától, függünk a' törvénytől, melly nélkül meg sem állhat Nemesi szabadságunk, és a' köz-jóra egyenlő buzgósággal törekedvén, Vármegyénknek a' romlásból most újra fel-épült testét, úgy igyekezzük helyre állítani, hogy annak ezentúl, az időknek semmi mostoha'sága ne árthasson. Mint Hazafiak, Rös-sük egybe Hazánk szeretetét, jó Fejedelmünkhöz való hűségünkel, meg-esmérvén azt, hogy az Ország'nak tsak a' Fejedelem, és Nép között való köl-tsönös bizodalom szerezheth bölcsőtésot; és a' Fejedelemnek 's Hazának haszna egymástól olly el-válha-

válthatatlan, hogy valamint jó Fejedelem, úgy jó és hiv Polgár sem lehet, a' ki azt egymástól meg kívánnyá különböztetni.

Bitske v. K. 20. Okt. — „Már nálunk meg-
esék a' szüret, és irhatom az Urnak, hogy *Bachus*
szint olyan adozó Koleráját mutatta a' mi Szőlő
terrő hegyeinken, mint *Ceres*, a' mi gabonás me-
zeinken: úgy hogy sem a' bornak, sem a' búzának
szükitől nem félünk. — *Pesten* és *Budán*-is bé-szü-
retele a' kettős Szent 'Sinat, mellynek Tagjai Sep-
tembernek 12-dikétől Oktobernek közepéig minden
nap, némelly része három, némelly része négy N.
forintokat szedvén az Isten Szőlőiből, az az, az
Ekklesiákból, tsak el hültenek belé, hogy az egész
Szent Szüret reménységeken kívül egy hónap alatt
mint egy 21-ezer forintokra telt. A' természeti Szü-
retről azt jegyzik meg közönségesen a' Kantsóba
méllyen bé-látó Politikusok, hogy alig ha állandók
léznek az idei borok: ugyan azt jövendőlik né-
mellyek az említett Szent Szüretnek termés-ről. Mert
fok felől hallatik, hogy a' Papság éppen nints meg
elégedve azon Végezésekkel, mellyek az ő Szent
hivatalbéli méltóságoknak megsértésére tzeloznak:
sőt azt is beszélik, hogy nem tsak egy, hanem
több Superintendenciákban-is a' Tisztelendő Tractu-
sok egy Solemnis Protestatziot igyekeznek ő Fel-
ségének bé-nyujtani. Várjuk-el mit szül az idő.

A' Hertzeg *Potemkin* halála, nem vén aszfo-
nyi módra ágyban, hanem vitézi módon, ha nem
éppen az ellenség előtt-is, egy szép mezőben tör-
tént; következő módon: — „Minek-utánna
3 szor ki lelte volna őtet a' hideg, a' vele lévő
Doktorok bizonyos orvossággal éltették; de a' Her-
tzegek Katonás kemény természete lévén, a' sava-
nyó Ugorka, savanyó Káposzta, gyümölts, 's más
éfféle meg szokta eledelektől magát nem tartostat-
ván, midőn *Jász Váro*sából Okt. 15 dikén *Nicolaov-*
kába akart volna Levegő változtatni menni, azon-
nal jobban érzette magát az után, és szerentsésen
ment



ment az első Postáig. Más nap megint útnak eredt, és két órányi földre útozván, meg állott, hogy más Kotsiba üljön a' mezőn; de érezvén tsak hirtelen változását, ki szálla azon zöld mezőre, és a' *Boldogságos Szűznek* képét elkérvén, azt kezébe vette és háromszor meg tsokolván, Lelét kiadta. Vele valának: a' *Doktor*, *Hertz. Gen. Gallitzin*, és a' *Húga Brashina*; kik még az nap testét *Jász Váro*sába viszta vitték, és más nap bé balzamozták. Már most azt mondják, hogy a' maga születte földjére *Muzka Ország*ba vitetik. Tsak a' *Jász Váro*sában rendeltetett halotti Czeremoniákra 120-ezer Rubel rendeltetett. A' *Komandót Feldm. Gr. Komentkoj* vette helyette kezébe, a' *Nagy Péter Császár Törvénye* szerint, minthogy az egész *Muzka Armadánál* leg öregebb *Vezér*; de tsak addig, míg más nevezetik helyébe; de a' mint hiszik, *H. Repnin* fog helyébe rendeltetni. Minden mozgó jószágát és *Kintseit Gen. Ribás és Popov* péstelték-el.

A' *Nádasdi* gyalog *Sergének* vitéz *Kapitány*nyát *Kray Urat*, hofzfas és hiv szolgálataja után, ő *Felsége* *Májori rangal* meg-ajándékozva, nyugodalomba helyeztette. — A' *Paszszau* *Hertzeg* terhes nyavalyák között fekszik. — A' *Pesti 'Sinat* *Députátusai* közzül némellyek már *Bétsben* vagynak. — Némelly változásokról — az *Udvari Kamaráról* és más *Dikastériumokról* ez után irhatunk bővebben.

A' mi *Fels. Korona Hertzegnék* minden órán szülő-séiben vagyon, azért a' *Koloniai* választó *Papi Fejedelem* is, ki a' *Keresztséget* fogja véghez vinni, nem sokára meg-érkezendő *Bétsbe*, és a' *Burgha* létszen izállása.

Ugy esett értésünkre, hogy a' *Buddn és Pesten* volt *'Sinatok* az ő munkájoknak edgyik *punktumá*-vá tették volna azt, hogy az *Augustána* *Vallású* *Oskolákba* *Helv. vallású* *Professzorok*-is légyenek, és hasanlóképpen meg-forditva, hogy ki ki ott tanulhassan, a' hól néki tettik és jobbnak találja, és

és hogy a' külömböző vallás nevűek még az Oskolákban öszve gyalulodván, az a' Hazánkban megöszült veszedelmes 7 fejű Sárkány, a' gyűlölség és a' meg-rögzött ítélet annál inkább meg-ölettethelessék. — Gazdaságot és Kereskedést tanuló Oskolák állítatnak fel az egész Országban, hol minden vallásuak edgyütt fognak tanulni, és ezen Oskoláknak a' F. Palatinus léfzen főbb oszlopja; de ezekről minden órán bővebben.

Ma menének a' *Leopold* Városi hidon mint egy 300 Táborig, rész szerint ágyukat, rész szerint más táborig készületeket vivő szekerek Tseh Ország felé. A' mint az ezt kisirő Pattantusok beszélik, ez az utolsó *transport* a' Magyar Országig Táborig, és már minden hadi-készületeink nyugodalmas helyekre tértek. — A' háború alkalmatossággal meg tiltott dolgok: Kasza, kapa, sorló 's t. szabadon vitettethetnek már a' Török földre.

Egy *Tiszaunik* nevű Faluja Gróf *Balassa* Ur; ő Excellentiájának lok viszontagságokon és égésen menvén keresztül egy darab időtől fogva, minnek-utánna ezek a' Grófhhoz folyamodtanak volna, ő Excellentiája minden jobbágyi adójokat nem tsak el-engedte, sőt Tisztjeinek parantsolt, hogy minden épületre való matériát adjon ezeknek, mig megint talpra állhatnak.

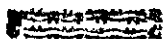
Báró *Spielmann* Ur ő Excellentiája frissen vagon.

Külső Országokat illető dolgok.

A' Spanyol Király fegyver-nyugvásra lépett a' Marokkói Tsálszárral: azt mondják, hogy igen szükséges is Spanyol Orizágra nézve a' fegyver nyugvás, kivált kívülről, mivel belölről nagyon a' legnagyobb ellenség u. m. az egymással ellenkező Nemzeteket leg-gyakrabban öszve békéltetni szokott fő Vezér, a' szükség, a' pénznek nem léte. Tsak a' Királyi Kintses Tárház' szükségeinek pótlására 40 Millio Piásternek kívántatnának, melly végre költsönözni kíván ugyan ezen Kassa, de még eddig tsak az sem tudatik, hogy kihez fog érette folya-modni. Mondja meg hát akár ki, hogy honnét fogja a' Spanyol Udvar venni azt a' nagy költséget, melly a' Frantziák ellen ki-állítandó hadi seregnek tartására meg kívántatnék, ha tsak ugyan bé-tanálna tellyesedni, hogy a' Spanyolok okot keresnének a' Frantzia nép ellen való menételre. Hogy a' Spanyol Udvar ezen próbára réá léphessék, nem hiszi senki, a' ki a' Spanyol Udvarnak mostani környül-állásait érti. A' múlt hónapnak 28 dikán Madritből Esturiálba menvén a' Frantziáknak Nemzeti Követek, hogy a' Spanyol Királynál a' Frantziák Királyának azon lépését, melly szerint ez az új Con-stitutziót elfogadta, bé-jelentse, két egész napi unalmas várokozása után mehetett annyira ezen Frantzia Követ, hogy a' Király eleébe botsáttat-nék, és akkor is sokkal unalmasabb valószszal tért a' Spanyolok Királya előll vizsgálja, mint a' milyen unalmas utánna való járással nyerte volt még azt, hogy bé botsáttalsék. — „Nem nézheti — ezt mon-datik feleltnek lenni a' Spanyol Király — a' Fran-tziáknak Királyát, abban az állapottyában, melly-ben az új Constitutziót elfogadta, ugy, mint a' ki ezen dolgot tökéletes szabadsága szerint vitte volna véghez. „ — De mind ezekből is még eddig egyéb következést nem huzhatunk ki, hanem hogy a' Spa-nyol Udvarnak nem egészszen láttzik tettzeni az, hogy a' Frantziáknak Királya elfogadta a' Conli-tutziót.

tutziot. Mi léssen pedig a' dolognak további következtése, nem tudjuk. Azt az igazsággal csak ugyan meg egyezőnek lenni tarthattuk, hogy valameddig a' Frantzia Király meg marad azon hitével meg petsételt ígretében, mellyet a' Frantziáknak Nemzeti Oltárjok előtt le-tett, addig balyoson mozduhat ezen Constitutio ellen, ennek akár mi némű névvel nevezendő ellensége.

Frantzia Országban a' R. Catholicus Papok házsonra akarván fordítani az ujj Constitutziot, szél-tibe kezdenek — azt írja a' mi Bétsi Udvari Décliumunk — házofodni. Nem ismervén a' Törvény ezen Constitutio szerint semmi olyan Papi Fogadás-tételeket és köteleességeket, mellyek a' Természet Törvényével és a' Constitutzióval ellenkeznének: de továbbá ezen Constitutio az házofságot is csak Civilis Contractusnak lenni magyarázván, soka a' Párisi 's az Országuk más részeiből való Papok közzül is valósággal a' leg-közönségesebb törvényes módon házofsági életre léptenek. — Aug. 19. dikién, midön a' Gyülésben kérdésbe jött volna, hogy azoknak a' Papoknak, kik házofsági életet élni magokat el tökéllették, meg: hagyattasának e' az ő Papi jövedelmeik, vagy nem, igen soka voltanak olyan vélekedésben, hogy meg hagyattasának; mert semmi ok sem volna arra, a' mellyért ezeket jövedelmeiktől meg kellene fosztani. Söt végezetre abban állapódott meg az egész Gyülés, hogy a' Papoknak nyilvánóságos Törvény adván Just a' házofságra, még csak szóba sem kell ezt az egész dologot hozni, hanem más dolgoknak meg fontolására kell a' tanátskozást fordítani. — Meg-változtak az idők! 's ezekkel edgyütt a' gondolkozásoknak módja is el változott. Ma Pruszfiában meg engedi a' Törvény, hogy az ember Bal-óddala felöll való Feleséget vagy Házi-afszonyt is tarthat, ha a' környül állások ugy hozzák magokkal, nem csak olyant, a' mellyre eddig csak egyedül T. Uram adhatta a' Privilegiumot. Frantzia Országban pedig nem csak, hogy feleséget véssen a' R. Cath. Pap, hanem



hanem még a' maga Papi jövedelmei is meg-hagyatnak nálla. Vallyon ugyan mit fogunk érni nem fok idő múlva, ha a' Világ tovább is abban a' mértékben világosodik, a' mint tsak zo elzendőktől fogva világosodott?

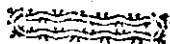
A' Párisi Püspök a' több Püspökökkel együtt, kik az el-ozlott N. Gyűlésnek tagjai voltanak, Sept. 15 dikén a' Királynál meg-jelenvén, elő hozta a' maga beszédében a' többek között azt a' bölgséget, melly Frantzia Országra for háromlani, ha a' még uralkodó egyenetlenségek, kivált a' Papságnak Polgári ujj rendtartására nevezve, a' mellyeket némelleyek az Ekklesiának Törvényeivel ellenkezőnek, mások pedig tsak az Ekklesiának fenvitékjében bé hozatott tsekélly változásoknak neveznek — el-ozlattathatnának. Végre egy munkát mutatott bé ezen Püspök a' Királynak ilyen Titulussal: — *Az Ekklesia fundamentomos Tudományának, a' Morálnak és Erköltsi böltsétségnek, a' Frantzia Papság Polgári rendtartásaival való meg egyezése.* — Ugyan ennek alkalmatosságával kérte a' Püspök a' Királyt, hogy engedje meg ezen munkának mását egy irással együtt az Ekklesia Fejének a' Pápának küldtetni, még pedig a' külső dolgok' Ministerének szokott rendtartása szerint. — Gondolhattuk, hogy ebben a' munkában is lehet valami olyan dolog, melly erőssen segittené az Illuminátziót, ha világ eleébe is ki-bötsáttathatnék. Tsudálkozásra méltó dolog, hogy a' Frantzia Aristokratikusoknak az Országból való ki-költözése semmit sem szűnik: sőt már most, nem tsak a' Nemesség és Papság, hanem a' Polgárok és Kereskedők is nagy számmal mondatnak hazájokat oda hagyni. — A' meg hitelt és hitét le nem tett két féle Papi Nem még a' leg nagyobb egyenetlenségeket okozza az Országban. Némely része a' népnek nem akar élni a' Polgári hitet le nem tett Papoknak szolgálattyaival, és ezeket 's ezeknek követőit mindenütt öldözi, a' hol lehet. Mások ellenben nem szenvedhetik az esbűvést le-tett Papokat. Ez a' dolog minden napokon

kon a' leg-rútabb következéseket és tépelődéseket szüli. Közelebről is Párisnak két nevezetes Külső-városzaiban némelly sereg aszszonyok réá losván azokra az aszszonyokra, kik a' Polgári hitet le nem tett Papoknak Miséjéről jöttenek ki, ezeket az utzákon elő fogták, és őket a' leg kegyetlenebb módon meg-vezizőzték. És az e' féle apróság aszszonyi fenytékek Párisban mostanság éppen nem újságok.

Hogy a' Párisi Elölljárók a' Türedelmet terjeszthessék, mind a' meg-hitelt, mind pedig a' meg nem hitelt Papoknak ki-neveztek azon Templomokat, mellyekben ki ki a' maga Miséjét ki-szolgáltathassa. Sőt hogy ezen Elöll-járók annál eleve-nebb példát adhassanak a' Türedelemre, magok-is Okt. 13 dikán a' Protestánsoknak Isteni-tiszteletéken, midőn ezek a' Constitutzió bé-végződésének innepét ülték, mind együtt meg-jelentenek. Már 1932 katoná tisztek hagyták el hazájokat, kik közzül 764-nek helyét már ujjak foglalták-el, és a' több üres helyek-is minden haladék nélkül ujjakkal töltetnek-bé.

La Foyette a' Párisi N. Sergeknek fő Komen-dánsa nyugodalomra lépett, és Okt. 10 dikén egy falusi jöszágában valóztotta a' maga nyugvó helyét. A' Párisi Teflörzők Batalionnyai egyenlő akarattal meg-köszönték neki mellettek meg-mutatott hiveségét, és emlékezetül egy arany kardot ajánlottanak neki, mellyen ezen szövek olvastatnak: — *A' Párisi háladatos Sereg Fayettének.* A' Párisi Tanács el-vegezte, hogy az ő tiszteletére pénzt veretvén, ebből egy vert aranyot az ő számára ajánlyon. Továbbá, hogy *Vashingtonnak* az ő barátjának és tanítójának, kőből ki faragott képét is neki ajánván, azt az ő jöszágai közzül egyikbe, a' mellyikbe ő fogja kívánni, fel-állítsák.

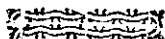
A' mostani N. Gyűlésnek tagjai három Klubokra vagynak oszolva; 130-an közzüllök a' Jákobiták Klubjának tagjai közzé tartoznak. — A' Ritkaságokat készítő Mester-embereknek *Louveri* palotájok



jok már egészen tellyes azokkal a' formákkal, mellyeket egy 's más Találmányos emberek a' végre javasoltanak, hogy ezek között valamelyik által az első Nemzeti-gyűlésnek emlékezete örökös dísőségben fenn hagyattathassék. Mind ezek még eddig, szépeknek ugyan, de igen drágáknak tanáltatván, egy *Borel* nevű nagy Mester közelebről fel-tanálta és javasolta azt, a' mellynek árta ugyan egy *Batka* se légyen, 's még-is a' Világ végzetéig fenn maradjon. Ő e' végre azon 20, még eddig nevetlen, a' 39 és 43 Grádusok között, a' Gyéknak és Andromédának karjai között találtató Tsillagokat javasollja, mellyek ama híres Tsillag vizsgálónak *Flanstedtnek* meg-jegyzése szerint 1789 ben Auguszt. 4 dikéről 5 dikére virradó éttzaka Frantzia Ország felett igen fényesen tündöklöttenek, a' midőn Frantzia Országban a' Fæudale Systema el-töröltetett. Jovasollja továbbá, hogy a' fényesebbik ezen Tsillagok között XVI dik *Lajosnak* a' szabadság vizsgáló állittójának, 6 egymáshoz közel lévő Tsillagok Nemzeti gyűlésnek, a' többek között rendre egyik *Mirabónak*, a' más *Pethionnak* 's a' t. nevezetlenségnek. — Ez igen szép ki-nézés — jövendőre.

Svédziában egy falusi Doktor 's egyszersmind Patikárius, valami port tanált-fel, melly vízben vettetvén a' leg keményebben égő tüzet nagy hirtelenséggel ki-öltya. Ezen Doktor közelebről meg-fogja a' maga probáját *Drottingholmban* a' Király előtt tenni: meg-fogjuk hallani mitsoda követke-zéssel.

Portugalliából hallatott vólt nem régiben ezed hir, hogy itt sok Frantziák gyanus magok viseletékért el-fogattatván nem tudatott tellyetséggel, hová lettenek. Már most ezen szabadság prédikáló szegény legényekről bizonyos, hogy minek utána a' fogságban jól meg-gyűlենek volna, hajóra szállítottatnak, és hazájokba haza küldettetnek.



Hát az *Austriai Belgák* mit csinálnak? ezekről is örömeit szeretnék már az ujjságoknak Erd Olvasói, tudjuk, tudni valami bizonyost. — —

— — A' bizonyos, hogy Brabántzián kívül a' több Belga Tartományokról leg-kisebb se hallik, hogy ezek valamiben tovább is engedetlenkedni kívánának. De hogy a' Brabántziaiak még némely kívánságaik mellől máig is el nem állottanak, azt bizonyítja a' Brabántziai fő Tanátsnak a' Státusok ellen Sept. 17 dikén közönségesen ki hirdettetett végső Fiskális Sententziája, mellynek Sept. 18-dikán bé is kellett töltenetni. Ezen Sententziában a' Státusoknak meg ismértetett vakmerősége jelentetvén, egyszersmind a' Fiskusnak ellenek formált pere törvényesnek lenni hirdettetik. Ez szerint a' Státusoknak, Májusnak 24 dikén és 25 dikén, a' Tanáts ellen tett Protestátziója, melly szerint ez t. i. az Uralkodó által nem törvényesen állítottatott volna vizsza, az ő Felsége Jussa ellen, a' Brabántziai fő Tanátszék Jurisdictionja ellen, és végre a' Hazának Constitutioja és békeisége ellen való vakmerő mérészségnek nevezetvén 's a' t. a' Tanátsnak jelenlétében el szaggattatik, és az Arkhivumokból 's más minden Registromokból a' Fiskus által ki-töröltetik.

Angliáról csak annyit tudunk, hogy itt a' Ministerium az Europai Theátrumon a' leg mestersegebb részt valóztotta magának, és ezt a' leg nagyobb dítsérettel is jádszodja. Az Oroszoknak nem akar véteni semmit. Ezeket a' kereskedés által magának baráttaivá tette. Véllek öszve szövetkezett. — Hollandiát a' kereskedésből egészen le-ültette. — A' Frantziáknak Revolutzioját testestől lekestől örvendi és táplálja. Most midőn a' volt az hír, hogy minden Hatalmasságoknak Követtyei Párist oda hagyván, Német Országba *Akhenbe* gyülekezniének egy közönséges Tanátsnak tartására Frantzia Ország ellen, a' hír ekkor is azt erősítette, hogy az Anglus Követ Párisban maradt. —
Tipo Saib, Nap keleti Indiában a' leg több Fejedelm



lem meg akarta Angliának az útát a' Nap-keleti Tartományokból haza-felé mutatni, és álhatatosan hiszik a' Politikusok, hogy ha Anglia a' Frantziáknak Revoluzióját a' maga hasznára nem fordította, és a' nevezett *Tipo Saibot* az alatt le nem ültette volna, könnyen ugy hátt volna ezen Fejedelem véle a' Frantziák segítségé által, valamint az Amérikiak tselekedtek. De elég az, hogy élt Anglia az alkalmatossággal, és le ültette közelebről *Tipo Saibot* ugy, hogy bajosan állhat mostanság lábára.

A' *Marokkói* Tsászár azt álmodta, hogy ha ezer lelkek lesz is a' *Ceuta Vára* Őrzőinek, még sem állhatják ki az ő roppant Serege' tüzes ostromát. De meg tsalta a' képzelődés. Mert ámbár tsak egy lelkek volt is a' Vár' Oltalmazóinak, mint szintén más emberséges Embernek: még is kevés kárt tehetett nékiek, sok napok alatt is a' *Marokkóiak*' temérdek Serege. A' Spanyolok ellenben, az *Bostrom*' 7 dik napján, melly *Augustus* hónapnak 25-dike, 's a' Spanyol Királynének neve napja vala, ki rontottak a' Várból; le-kapták lábaikról az Ellenség' elől-vigyázóit; egész is a' batteriáig hatottak, 's nagy hirtelenséggel számos ágyukat, és mo'sarakat halgatásra juttattak — bé szegezvén azokot. Ezen gyalázat ugyan iokább neki tüzesítette a' Tsászárt; de a' mint Sept. 26-dikán irták *Madrítból*, tanátsosabbnak ítélte, a' Spanyolokkal való ujj-vonást félbe-szakasztani: mivel látta, hogy nagyon sok hítja még *Ceuta Vára* meg vételének; 's azonban hirül hozták néki, hogy a' pártos Őttse vizont nagy sereget gyűjtött ellene. Mindjárt fegyver-nyugvást kötött tehát a' Spanyol Komendánsal, 's ajánlotta a' békesség-kötést is. Ezen ajánlást, örömet el-fogadta a' Spanyol Udvar.